

J. R.

**Zasady odpowiedzialności za szkody
wyrządzone ruchem samochodów w
Norwegii : [recenzja artykułu C.
Stabela opublikowanego w
"Annuaire de la législation, française
et étrangère", 1962]**

Palestra 7/7-8(67-68), 117-118

1963

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Artykuł 4 przepisów dotyczących prowadzenia pojazdu nakazuje kierowcom przedsięwziąć konieczne środki w celu zapobieżenia powstaniu niebezpiecznych skutków w razie niespodziewanych działań ze strony innych osób. Dlatego też rozstrzygnięcie zagadnienia, czy kierowca podjął we właściwym czasie odpowiednie środki, zależy od ustalenia charakteru tych niespodziewanych działań innych osób. Za niespodziewane uznać należy, zd. autora, takie mianowicie działanie pieszych lub innych osób, które stanowią wyraźne niebezpieczeństwo dla ruchu danego samochodu.

Zasady odpowiedzialności za szkody wyrządzone ruchem samochodów w Norwegii

Ustawą z 3.I.1961 r. o odpowiedzialności za szkody wywołane ruchem samochodów (której podstawowe postanowienia omawia w „Annuaire de la législation française et étrangère” z 1962 r. C. Stabel) zmienione zostały obowiązujące dotychczas w tej materii zasady prawa norweskiego.

Przed wszystkim więc osobista i nie oparta na zasadzie winy odpowiedzialność właścicieli samochodów została w szerokim zakresie zastąpiona przez przyznanie poszkodowanemu prawa do żądania odszkodowania od towarzystwa ubezpieczeniowego, w którym samochód został ubezpieczony. Właściciele samochodów obowiązani są do podpisania polisy „ubezpieczeniowej przed odpowiedzialnością prawną”, na zasadzie której pokrywane są do wysokości 200 000 koron szkody wyrządzone na osobie oraz do 100 000 koron szkody wyrządzone na mieniu. Od obowiązku powyższego zwolnione jest tylko państwo (jako — oczywiście — właściciel samochodów).

Właściciel używający samochodu lub pasażer, który spowodował szkodę, może odpowiadać za nią osobiście stosownie do ogólnych zasad odpowiedzialności cywilnej, jednakże w zakresie, w jakim szkoda pokryta jest przez ubezpieczenie, odpowiedzialność ta pozbawiona jest znaczenia praktycznego.

Jeżeli odpowiedzialność osobista wykraczałaby poza granice odszkodowania należnego w ramach ubezpieczenia, wysokość jego może być obniżona przez wzgląd na zasady słuszności oraz po uwzględnieniu całokształtu innych okoliczności.

Towarzystwu ubezpieczeniowemu przysługuje regres w stosunku do właściciela używającego samochodu lub pasażera samochodu tylko wtedy, gdy szkoda powstała z ich winy umyślnej lub wskutek rażącego niedbalstwa, bądź gdy dana osoba zawładnęła samochodem, popełniając przestępstwo, lub współdziałała przy jego popełnieniu albo też wiedziała lub powinna była wiedzieć, że uprawniony posiadacz został w ten sposób pozbawiony samochodu. Ustawa przyznaje regres także wtedy, gdy właściciel lub kierowca prowadzili samochód w stanie nietrzeźwości wskutek spożycia alkoholu lub jakiegokolwiek innego środka odurzającego czy narkotyku. Jeżeli szkoda została spowodowana w chwili, gdy samochód prowadziła inna osoba będąca w stanie nietrzeźwym, regres może być skierowany przeciwko właścicielowi lub użytkownikowi samochodu tylko wówczas, gdy przyczynił się on do użycia samochodu przez tę osobę oraz wiedział zarazem lub powinien był wiedzieć, że znajduje się ona w stanie nietrzeźwości.

Jeżeli szkoda została wyrządzona przez jeden samochód innemu samochodowi, towarzystwo ubezpieczeniowe może uzyskać pokrycie szkody od właściciela, użytkownika lub pasażera samochodu, gdy udowodni ich winę lub fakt, że samochód nie znajdował się w należywym stanie technicznym.

Każdy zobowiązany przez ustawę do zawarcia umowy ubezpieczeniowej, a nie wykonujący tego obowiązku, podlega ukaraniu grzywną. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez taki samochód ponoszą wspólnie towarzystwa zajmujące się ubezpieczeniami samochodów, tak jak gdyby dany pojazd był u nich ubezpieczony. Podobną odpowiedzialnością zostały obciążone te towarzystwa w razie wyrządzenia szkody przez samochód, który nie został zidentyfikowany.

Zaostrzenie kar w stosunku do chuliganów w Grecji

Dekretem nr 4000 z 31.X.1958 r. zaostrzone zostały sankcje karne przewidziane w greckim kodeksie karnym w stosunku do specjalnej kategorii czynów, popełnianych zazwyczaj przez nieletnich lub młodych pełnoletnich, zwanych potocznie *teddy boys*.

Stosownie do art. 1 dekretu, jeżeli przestępstwo naruszenia nietykalności cielesnej lub lekkiego zranienia przewidziane w art. 308 § 1 k.k. zostało dokonane przez osobę zachowującą się w sposób szczególnie zuchwały i prowokacyjny wobec społeczeństwa, sprawca jego podlega karze co najmniej 3 miesięcy więzienia.

Zgodnie z treścią § 2 dekretu, jeżeli przestępstwo takie zostało popełnione w sposób naruszający porządek publiczny, podlega ono ściganiu karnemu z urzędu.

Jeśli w wyniku popełnienia opisanego wyżej czynu wystąpiły cięższe naruszenia ciała lub zranienia, minimum kary wynosi 6 miesięcy.

Górna granica kary za wszelkiego rodzaju czyny chuligańskie, które na tle obowiązujących przed zmianą przepisów wynosiła 1 rok więzienia, została podniesiona do 5 lat.

Wreszcie dekret zakazał zmiany wszelkich kar pozbawienia wolności, orzeczonych przez sądy za popełnienie wskazanych w dekreście czynów przestępnych, na kary pieniężne. Ustawodawca zajął w ten sposób stanowisko, że sprawca czynu chuligańskiego powinien osobiście odcierpieć nałożoną na niego karę więzienia w specjalnie przeznaczonych na ten cel zakładach penitencjarnych.

Nowe ustawodawstwo karne dotyczące prostytucji i sutenerstwa w Izraelu i Portugalii

1. Parlament izraelski (Knesset) uchwalił 14.V.1962 r. nową ustawę o sutenerstwie uchylającą poprzednio obowiązujące w tym zakresie przepisy kodeksu karnego z 1936 r. Postanowienia nowej ustawy reprodukuje w streszczeniu kwartalnik „Revue de sciences criminelles et de droit pénal comparé (nr 1 z 1963 r.).

Nowe prawo nie odbiega w tym względzie od charakteryzującej współczesne ustawodawstwo wielu państw tendencji do zaostrzania kar w stosunku do sutenerów, określanych jako osoby „utrzymujące się całkowicie lub częściowo, trwale lub przez jakiś czas z zarobków prostytutki”. Górna granica kary wynosi 5 lat więzienia. Może ona być jednak podwyższona do 7 lat, jeżeli kobieta uprawiająca nierząd jest nieletnią albo żoną, córką lub siostrzenicą (bratanicą) przestępcy bądź też gdy jest ona jego podopieczną, wychowanką, pracownicą, podwładną lub pacjentką w tym szpitalu, w którym była leczona.

Jest rzeczą interesującą, że ustawa zrównuje z sutenerami wszystkie osoby, które świadomie przyjmują jakąś rzecz lub część tego, co otrzymała kobieta za dokonania aktu prostytucji. Precyzuje się przy tym, że otrzymana w takiej sytuacji „rzecz” może wyrażać się w pieniądzu lub jego ekwiwalencie, w postaci usługi